

Svar på interpellation ställd av Felix Byström (SD) till kommunstyrelsens ordförande Sara Heelge Vikmång (S) om Huddinges vindkraft i Mörkåsen

Inledningsvis vill jag tacka för en interpellation som lyfter både klimatfrågor, elförsörjning samt hur vi kan använda varje skattekrona på bästa möjliga sätt.

En god ekonomisk hushållning handlar bland annat om att nuvarande generation inte får belasta framtida generationer med kostnaderna för dagens konsumtion. På ett mycket likartat sätt handlar klimatpolitik om hur den nu levande generationen kan efterlämna en bebolig och hållbar planet för framtida generationer.

Nedanför ges en historisk bakgrund till vindkraften i Mörkåsen samt bemötande av de påståenden och antaganden som görs i interpellationen. Svaret avslutas med mer övergripande reflektioner över vindkraften, samt nödvändiga åtgärder för den gröna omställningen.

Bakgrund

Flera kommunala fastighetsbolag investerade i eller övervägde att investera i vindkraft enligt en undersökning som branchorganisationen *Sveriges allmännytta* genomförde i april 2009. Hüge Fastigheter var ett av dessa bolag. De flesta bolagen uppgav att vindkraften skulle gå till den egna förbrukningen av fastighetsel.

Enligt *Sveriges allmännytta* gällde ett undantag från skatt för viss förnybar el före den 1 juli 2016, det vill säga elen var inte skattepliktig, exempelvis el producerad i ett eget eller leasat vindkraftverk som förbrukades i den egna verksamheten. Undantaget gällde dock endast under förutsättning att producenten inte yrkesmässigt levererade el.

Den 18 juni 2012 uppgav den dåvarande vd:n för Hüge Fastigheter för branschtidningen *FastighetsSverige* att man genom investeringar i vindkraft skulle få lägre elkostnader och att man tog ansvar för att öka andelen förnybar energi, och att man därmed tog ansvar för klimatpåverkan.

- 2009 påbörjade dåvarande Hüge Fastigheter AB en utredning som avsåg att besvara frågan om ett förvärv av vindkraft kunde anses förmånligt. Till Hüge Fastigheters protokoll noterades att investeringar i vindkraftverk görs av aktörer i fastighetsbranschen.
- 2012-08-23 fattade dåvarande styrelse i bolaget Hüge Fastigheter beslut om att godkänna upphandling av vindkraftverket i Mörkåsen. 2012 uppgick investeringskostnaderna till 40,3 miljoner kronor.
- 2013, i januari, togs vindkraftverket i drift.
- Perioden 2013-2021 har elpriserna generellt varit låga och vindkraftverket har inte varit lönsamt.

- En beräkning av ett genomsnittligt resultat under hela innehavsperioden 2013 till 2022 visar ett nollresultat, exklusive finansieringskostnader.
- 2022 var intäkten från elförsörjning större och resultatet var positivt.
- 2023-2026 prognosticeras vindkraftverket vara lönsamt då elpriserna är markant högre än de tidigare har varit.

Vid millennieskiftet var andelen vindkraft i den svenska energiproduktionen i det närmaste obefintlig. [2011 uppgick produktionen till cirka 6,1 TWh](#) vilket motsvarade cirka 4 procent av den totala produktionen. [2022 uppgick produktionen till 33,1 TWh](#), motsvarande 19 procent av total produktion. Sedan förvärvet av vindkraftverket i Mörkåsen har den svenska vindkraften mer än femdubblats, och en anledning till den utvecklingen kan möjligen vara viljan att investera i tekniken.

“Har Mittenstyret några planer på att omvärdera ägandet av vindkraftverket i Mörkåsen?”

Mittenstyret verkar alltid för att varje skattekrona ska användas på bästa möjliga sätt. Hela kommunkoncernens verksamheter, ägande och investeringar analyseras därför löpande, inte minst i det årliga beslutet om mål och budget, för att hitta nya sätt att arbeta och att säkerställa att våra gemensamma resurser används ansvarsfullt och effektivt. Det finns inga specifika planer på att omvärdera ägandet av vindkraftverket i Mörkåsen. Den nämnda investeringens ekonomiska lönsamhet behandlas under nästa rubrik.

”Hur ser Mittenstyret på att Huddinge kommun gör olönsamma investeringar i andra kommuner?”

Interpellanten argumenterar för att investeringen har varit dålig för kommunens invånare. Ur ett ekonomiskt perspektiv pekar utfallet dock hittills på ett ekonomiskt nollresultat. Huruvida investeringen har varit till gagn eller inte för kommunens invånare kan dock inte enbart avgöras av det ekonomiska utfallet i den enskilda affären. Man bör också fundera på vilken påverkan på utvecklingen av vindkraft den här typen av affärer har haft i stort.

Interpellanten påpekar att bedömningen av lönsamheten under de tio år bolaget har ägt tillgången inte innehåller några alternativkostnader. I sammanhanget skulle dessa kostnader utgöras av ej uppkomna vinster till följd av alternativa investeringar. Vid tidpunkten för investeringen, då tillgången hamnade i Huga Fastigheters balansräkning, var värderingen av alternativkostnader möjligen relevant. I det läget prognostiserades ökande elpriser vilket talade för förvärvet. Interpellanten påpekar vidare att resultaträkningen inte innehåller några räntekostnader, och det stämmer. Även finansieringskostnaden bör beaktas i lönsamhetskalkylen. En kontrollräkning av räntekostnaden, baserat på ett genomsnitt av Stibor 3 månader för perioden 2013-2022 (0,13 procent) plus en kreditmarginal på 0,30 procent, ger en uppskattad räntekostnad på 1,7 miljoner kronor för hela tioårsperioden.

I beslutsunderlaget som tillställdes styrelsen i Huga Fastigheter AB 2012-08-23 framgår att köpeskillingen uppgick till 40,3 miljoner kronor och att investeringen bedömdes vara lönsam.

Återbetalningstiden, baserat på framtida intäkter, uppskattades till 10 år. Med facit i hand kan man konstatera att investeringen inte har betalat sig inom den förväntade tiden. Det innebär inte nödvändigtvis att det är en dålig affär under den totala ekonomiska livslängden på 20 år. 2022 var ett lönsamt år, 2023 kommer med stor sannolikhet också att vara lönsamt. Perioden 2024-2032 blir avgörande för bedömningen av den totala lönsamheten.

”Hade Sara Heelge Vikmång, givet att dagens information varit tillgänglig, fattat beslutet att köpa vindkraftverk i Mörkåsen om hon varit kommunstyrelsens ordförande 2012?”

För det första framgår det av redogörelsen ovanför att det inte var kommunstyrelsens ordförande som fattade något beslut om att godkänna upphandlingen av vindkraftverket i Mörkåsen 2012. Beslutet fattades av dåvarande styrelse i bolaget Huga Fastigheter. Den hypotetiska frågan bör därmed ställas till den som hade ansvar för bolagets investeringar.

För det andra menar undertecknad att det är för tidigt att i efterklokhetens visa anda avgöra om investeringsbeslutet 2012 var rätt eller fel. För att rekapitulera det som sagts ovanför: Med facit i hand kan man konstatera att investeringen inte har betalats sig inom den förväntade tioårsperioden. Det innebär inte nödvändigtvis att det är en dålig affär under den totala ekonomiska livslängden på 20 år. 2022 var ett lönsamt år, 2023 kommer med stor sannolikhet också att vara lönsamt. Perioden 2024-2032 blir avgörande för bedömningen av den totala lönsamheten.

Utöver frågan om den rent ekonomiska lönsamheten i investeringen bör man även noggrant analysera och ta hänsyn till investeringens övriga effekter, inte minst den klimatpolitiska. Jag har respekt för att interpellanten kanske inte delar våra ambitioner för klimatet, men Mittenstyret menar att kommunen ska ta sitt ansvar för den pågående klimatkrisen och den gröna omställningen.

I en säkerhetspolitiskt och energipolitiskt osäker och instabil tid är det även en styrka att kommunens energiförsörjning blir mer självständig och mindre beroende av enskilda energikällor.

För Mittenstyret,

Sara Heelge Vikmång (S)
Kommunstyrelsens ordförande